

Kriminalstatistik

brå

 Sveriges officiella statistik

2020

Återfall i brott

Preliminär statistik

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn: nbn: se: bra-1122

© Brottsförebyggande rådet 2023
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Tolkningen av statistiken med anledning av pandemin	3
Huvudresultat	3
Inledning	5
Tolkning av statistiken	5
Begrepp och definitioner	7
Ingångshändelser	7
Uppföljningsperiod respektive buffertperiod	7
Återfallshändelser	7
Resultat.....	8
Andel personer som återfaller i brott.....	8
Tid till första återfall	16
Återfallsrisk över tid.....	20
Återfallshändelsen	22
Beskrivning av statistiken	26
Statistikens ändamål.....	26
Statistikens innehåll.....	26
Insamling och bearbetning.....	27
Jämförbarhet över tid	28

Sammanfattning

Tolkningen av statistiken med anledning av pandemin

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en bit in i 2020, och fortsatte under 2021 att präglade samhället med regler och rekommendationer om bland annat social distansering, vilket ledde till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Dessa samhällsförändringar kan ha påverkat brottsligheten, liksom förändringar av Polismyndighetens, Åklagarmyndighetens och Domstolsverkets resurser och arbetssätt. Det går dock inte att se att detta har haft någon större effekt på resultaten.

Huvudresultat

- Av samtliga 73 792 personer med en ingångshändelse 2020 återföll 17 925 personer, eller 24 procent, i brott inom ett år. Bland kvinnorna återföll 17 procent och av männen 26 procent. Av samtliga personer med ingångshändelse var 19 procent kvinnor och 81 procent män.
- De 17 925 personer som återföll stod för 50 015 återfall i brott inom ett år, vilket motsvarade i genomsnitt 2,8 återfallsbrott per person. Antalet kvinnor som återföll i brott var 2 477. I genomsnitt begick de 2,3 återfallsbrott per person. För männen var motsvarande siffra 2,9.
- Andelen återfall ökade tydligt med antalet belastningar fem år före ingångshändelsen. Bland personer med 9 eller fler tidigare belastningar återföll 77 procent. Bland personer utan tidigare belastning låg andelen återfall på 12 procent. Mönstret är detsamma för männen och för kvinnorna.
- Sett till mest ingripande påföljd i ingångshändelsen hade de med slutna ungdomsvård, ungdomsvård eller fängelse högst andel återfall.
- Högst andel återfall sett till grövsta brott i ingångshändelsen hade de som dömdes för brott mot narkotikastrafflagen. Av dem återföll 34 procent inom ett år.
- Mediantiden till första återfallshändelse var knappt fyra månader (116 dagar). För kvinnorna var mediantiden längre (119 dagar) än vad den var för männen (115 dagar).

- Över tid uppvisar andelen som återföll på små förändringar. Andelen återfall minskade fram till 2018 för att sedan öka och nå samma nivå som 2017. Jämfört med 2011 har andelen återfall minskat med 1 procentenhet. Dock finns det tydliga nedgångar i andelen som återfaller i vissa kategorier. Till exempel bland dem med många tidigare belastningar (9 eller fler). Även bland dem med kortare utdömda fängelsestraff (fyra månader eller kortare) har andelen återfall minskat över tid. Sett till grävsta brott har andelen återfall bland dem med brott mot staten samt brott mot narkotikastrafflagen minskat.

Inledning

Återfallsstatistiken har som primärt syfte att ge en övergripande bild av nivån, strukturen och utvecklingen för de återfall i brott som registreras och lagförs i Sverige. I den preliminära statistiken redovisas andelen personer som inom loppet av ett år efter en ingångshändelse återfallit i ett nytt lagfört brott, och hur nivån utvecklats jämfört med för tio år sedan. Därutöver redogör statistiken för hur snabbt och med vilken intensitet de registrerade återfallen sker. Statistiken beskriver även dem som återfaller mot bakgrund av kön, ålder och tidigare belastningar samt återfallsmönstret efter olika typer av påföljder och olika typer av brott. Fler och utförligare tabeller med statistik om återfall finns publicerade på Brås webbplats.

Andelarna i tabellerna redovisas avrundade utan decimaler. Om andelen är -0,4 redovisas det som -0. Om andelen är +0,4 redovisas det som +0.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över återfall i brott, tänk på följande:

- När en person har flera ingångshändelser under referensåret väljs en av ingångshändelserna ut och det görs på tre olika sätt. I redovisningen av personer uppdelat på kön, ålder och tidigare belastning används en slumpmässigt vald ingångshändelse. När uppdelningen görs på brottskategori används ingångshändelsen med det grövsta brottet enligt straffskalan. När uppdelningen görs på påföljdskategori används ingångshändelsen med den mest ingripande påföljden. Därmed underskattas lindrigare brott och mindre ingripande påföljder.
- Kategorin övriga påföljder innehåller olika påföljder beroende på redovisning. När det avser mest ingripande påföljd i ingångshändelsen redovisat på totalen ingår påföljdseftergift, nykterhetsvård, missbruksvård och öppen psykiatrisk vård i kategorin. När det gäller mest ingripande påföljd uppdelat på kön samt mest ingripande tidigare belastning ingår villkorlig dom, ungdomspåföljder, åtalsunderlåtelse med mera i kategorin.
- Statistiken omfattar endast återfall som kommer till rättsväsendets kännedom och leder till lagföring. När andelen återfall studeras bör man beakta att skillnader mellan olika brottstyper påverkas av i vilken grad brotten upptäcks, anmäls, utreds och lagförs. Eftersom

återfallet mäts inom en begränsad tid innebär det även att brottstyper som är vanligt förekommande eller begås frekvent kommer att uppvisa högre återfallsandelar i statistiken än brottstyper som kräver en längre brottsutredning och därför inte hinner komma med i statistiken.

Begrepp och definitioner

För att undersöka i vilken utsträckning lagförda personer återkommande lagförs för brott, används i statistiken en framåtblickande undersökningsmetod. Det innebär att vi följer upp lagförda personer för återfall i nya lagförda brott.

Ingångshändelser

Populationen utgörs av samtliga personer som under ett kalenderår frigivits från anstalt, skrivits ut från sluten ungdomsvård eller rättspsykiatrisk vård, avslutat intensivövervakning med elektronisk kontroll (fotboja) eller erhållit andra påföljder genom lagakraftvunnen dom eller beslut av åklagare. Dessa händelser kallas ingångshändelser. Dock exkluderas lagföringar som omfattar brott med endast penningböter i straffskalan, ordningsbotsförelägganden och personer som inte var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år.

Uppföljningsperiod respektive buffertperiod

Uppföljningsperioden för nya lagförda brott i den preliminära statistiken är ett (1) år och startar vid tidpunkten för ingångshändelsen. Det kan ta olika lång tid från att ett brott begås till att domen där brottet ingår vinner laga kraft eller till att ett lagföringsbeslut tas. För att så många som möjligt ska hinna resultera i lagakraftvunna domar tillämpas en så kallad buffertperiod efter uppföljningsperioden. I den preliminära statistiken är buffertperioden ett (1) år. Personer som avlidit under uppföljningsperioden ingår i populationen fram till dess att de har avlidit.

Återfallshändelser

Ingångshändelserna följs upp för återfall i nya lagförda brott, så kallade återfallshändelser. En återfallshändelse motsvarar ett brott som lagförts genom en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande eller en utfärdad åtalsunderlåtelse. Villkoret för att ett brott ska inräknas som en återfallshändelse i statistiken är att det har begåtts under uppföljningsperioden på ett år och att domen har vunnit laga kraft.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kvalitetsdeklarationen på Brås webbplats.

Resultat

I detta kapitel redovisas den preliminära statistiken över personer som återfallit i brott inom ett år efter en ingångshändelse 2020. Här redovisas andelen som återfaller i brott, efter olika kategorier, tiden till återfall och återfallshändelsen. Utvecklingen över tid redovisas jämfört med tio år innan (år 2011).

Andel personer som återfaller i brott

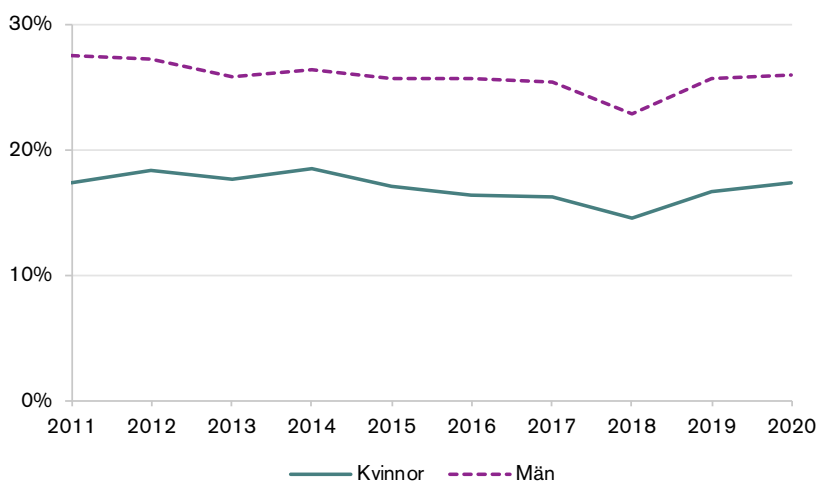
Av de 73 792 personer som hade en ingångshändelse 2020 var det 17 925 personer som återföll i brott minst en gång under uppföljningsperioden. Det innebär att en av fyra (24 %) återföll i brott inom ett år. Andelen som återföll skiljde sig tydligt åt mellan könen, 17 procent av kvinnorna och 26 procent av männen återföll. Hela populationen bestod av 14 290 kvinnor och 59 502 män.

Tabell 1. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter kön samt förändring jämfört med 2011.

Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
24	-1	17	-0	26	-2

Över tid har utvecklingen sett likadan ut för kvinnor och män. Andelen återfall minskade fram till 2018 för att sedan vända uppåt igen.

Figur 1. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2011–2020 efter kön.

Återfall efter ålder

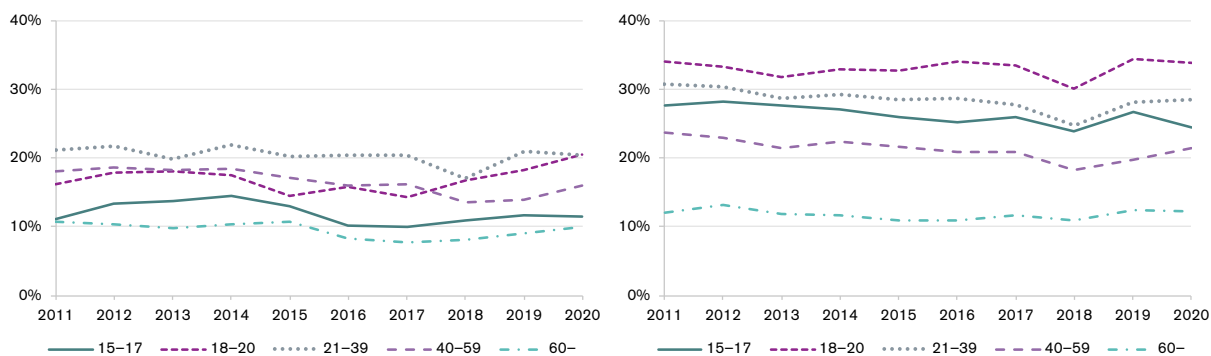
Den största andelen som återföll var i åldersgruppen 18–20 år, där 31 procent återföll i brott. Även de i åldern 21–39 år hade en hög andel återfall. Det var minst vanligt att de som var 60 år eller äldre återföll i brott. Av dem återföll 12 procent. Skillnaderna mellan könen var störst i de lägre ålderskategorierna.

Tabell 2. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter ålder och kön samt förändring jämfört med 2011.

Ålder	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
15–17	21	-2	12	+0	24	-3
18–20	31	+1	21	+4	34	-0
21–39	27	-2	20	-1	28	-2
40–59	20	-2	16	-2	22	-2
60–	12	-0	10	-1	12	+0

Det är större spridning av andelen som återfaller i de olika ålderskategorierna bland männen än bland kvinnorna. Utvecklingen de senaste tio åren har sett olika ut både mellan könen och mellan de olika ålderskategorierna. Kvinnor 18–20 år är den enda grupp där andelen återfall ökat jämfört med 2011.

Figur 2. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2011–2012 efter kön och ålder (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter tidigare belastning

Med tidigare belastning avses lagakraftvunna domar eller lagföringsbeslut som skett inom en femårsperiod innan lagföringen som utgjorde ingångshändelsen. Belastningarna kan omfatta dels olika typer av påföljder, såsom böter och fängelse, dels åtalsunderlåtelse.

Antal tidigare belastningar

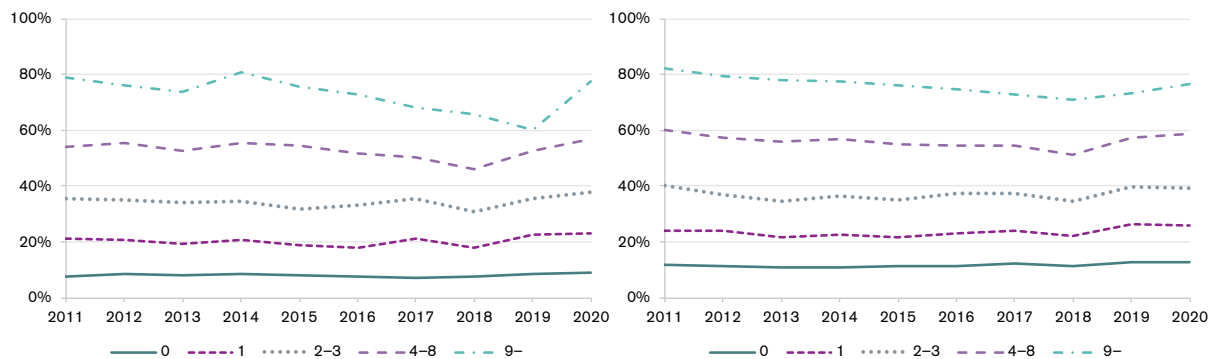
Andelen personer som återfaller i brott ökar tydligt med antalet tidigare belastningar. Bland personer med minst 9 tidigare belastningar återföll 77 procent. Drygt hälften av samtliga personer med en ingångshändelse (40 178 personer) hade ingen tidigare belastning, och av dem återföll 12 procent i brott. Skillnaden mellan könen är små.

Tabell 3. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter antal tidigare belastningar och kön samt förändring jämfört med 2011.

Tidigare belastningar	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
0	12	+1	9	+1	13	+1
1	25	+2	23	+2	26	+2
2-3	39	-0	38	+2	40	-0
4-8	58	-1	57	+3	59	-2
9 eller fler	77	-5	78	-1	77	-6

Jämfört med för tio år sedan har andelen som återfallit gått ned för dem med 4 eller fler tidigare belastningar. Störst nedgång har skett för dem med 9 eller fler tidigare belastningar. För dem med en tidigare belastning eller utan tidigare belastning har andelen ökat något. Detta gör att spridningen mellan de olika kategorierna har minskat över tid. För kvinnor har andelen som återfallit ökat något i samtliga kategorier förutom bland dem med 9 eller fler tidigare belastningar. För männen har andelen som återfallit minskat i två kategorier, bland dem med 4-8 tidigare belastningar samt bland dem med 9 eller fler tidigare belastningar.

Figur 3. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2011–2020 efter kön och antal tidigare belastningar (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Mest ingripande tidigare belastning

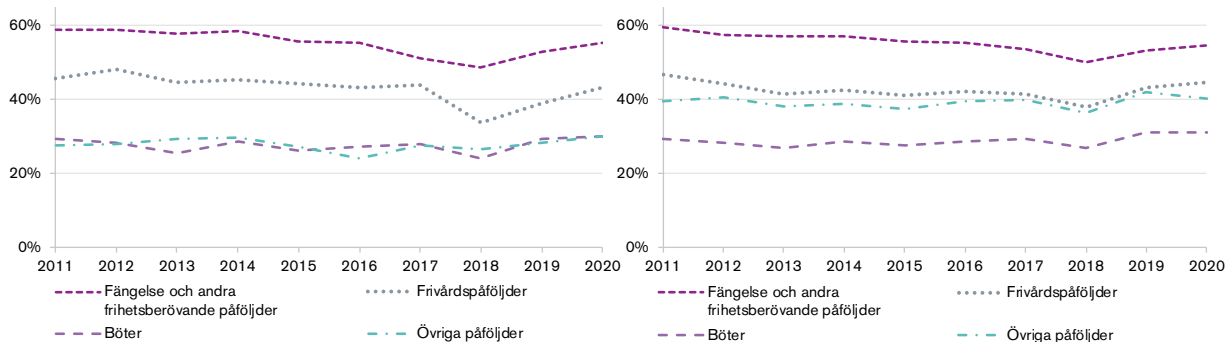
Av dem som hade fängelse och andra frihetsberövande påföljder som mest ingripande tidigare belastning återföll drygt hälften i brott. Den lägsta andelen som återföll var de som saknade en tidigare belastning; i den gruppen återföll 12 procent.

Tabell 4. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2020, efter mest ingripande tidigare belastning och kön samt förändring jämfört med 2011.

Mest ingripande tidigare belastning	Samtliga, andel återfall	Samtliga, förändring i procentenheter	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Ingen tidigare belastning	12	+1	9	+1	13	+1
Fängelse och andra frihetsberövande påföljder	55	-5	55	-4	55	-5
Frivårdspåföljder	44	-2	43	-2	44	-2
Böter	31	+2	30	+1	31	+2
Övriga påföljder	38	+1	30	+3	40	+1

Mellan 2011 och 2020 har andelen personer som återföll minskat där fängelse och andra frihetsberövande påföljder respektive frivårdspåföljder var mest ingripande påföljd. Det gäller både för kvinnor och för män. I övriga kategorier har det skett mindre förändringar de senaste tio åren.

Figur 4. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2011–2020 efter kön efter mest ingripande tidigare belastning (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen

Störst andel återfall (51 %) hade de med sluten ungdomsvård som mest ingripande påföljd i en ingångshändelse 2020. Även bland dem som hade ungdomsvård och fängelse som mest ingripande påföljd var andelen som återföll hög. Det kan troligen delvis förklaras av att dessa personer i allmänhet begått grövre brott och hade en mer omfattande brottsbelastning sedan tidigare.

Jämfört med 2011 hade det skett minskningar i de flesta kategorier. Störst minskning fanns bland dem som hade sluten ungdomsvård och rättspsykiatrisk vård som mest ingripande påföljd i ingångshändelsen.

Tabell 5. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2020, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen samt förändring jämfört med 2011.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Fängelse	44	-5
Sluten ungdomsvård	51	-7
Rättspsykiatrisk vård	7	-7
Intensivövervakning	15	-3
Skyddstillsyn med samhällstjänst	26	-5
Skyddstillsyn	39	-3
Villkorlig dom med samhällstjänst	9	-1
Böter	22	+1
Villkorlig dom	12	+1
Ungdomsvård	47	-3
Ungdomstjänst	22	-6
Åtalsunderlåtelse	28	-3
Övriga påföljder	33	+8

Påföljderna redovisas på en grövre nivå uppdelat på kön. Detta för att kvinnorna i vissa kategorier är få och det kan innebära en risk för röjande av personliga uppgifter.

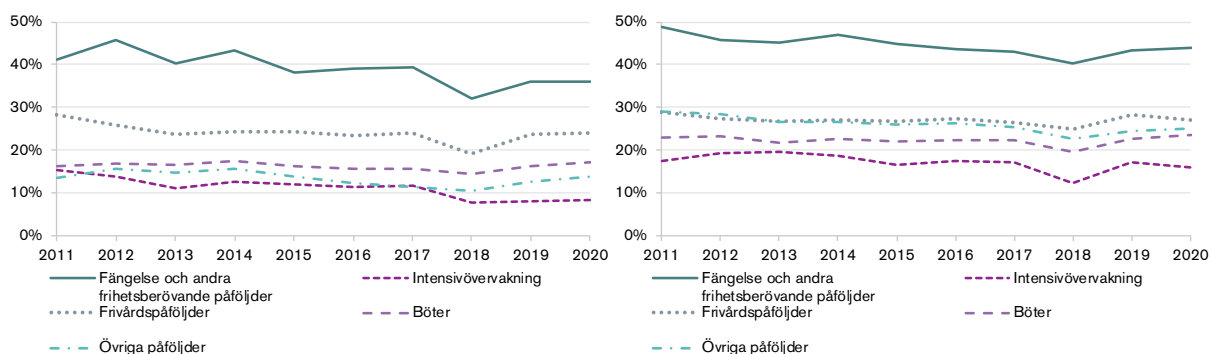
I samtliga påföljds-kategorier hade kvinnorna en lägre andel återfall än männen. Skillnaden mellan könen i andel återfall var minst i kategorin frivårdspåföljder (3 procentenheter) och störst bland dem i kategorin övriga påföljder (11 procentenheter).

Tabell 6. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga med en ingångshändelse 2020, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen och kön samt förändring jämfört med 2011.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Fängelse och andra frihetsberövande påföljder	36	-5	44	-5
Intensivövervakning	8	-7	16	-2
Frivårdspåföljder	24	-4	27	-2
Böter	17	+1	23	+1
Övriga påföljder	14	+0	25	-4

Andelen personer som återfaller har för kvinnor minskat mest bland dem som hade intensivövervakning som mest ingripande påföljd i ingångshändelsen och för män har andelen återfall minskat mest bland dem som hade fängelse och andra frihetsberövande påföljder.

Figur 5. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2011–2020 efter kön efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra).

Återfall efter utdömd strafftid

Av dem som frigavs från anstalt 2020 var det vanligast med återfall i brott bland dem som hade en utdömd strafftid på mer än fyra och högst sex månader. Tre femtedelar av dem återföll i brott. Lägst andel återfall fanns

bland de frigivna som hade en utdömd strafftid på mer än fyra år. Bland dem hade en femtedel återfallit inom ett år.

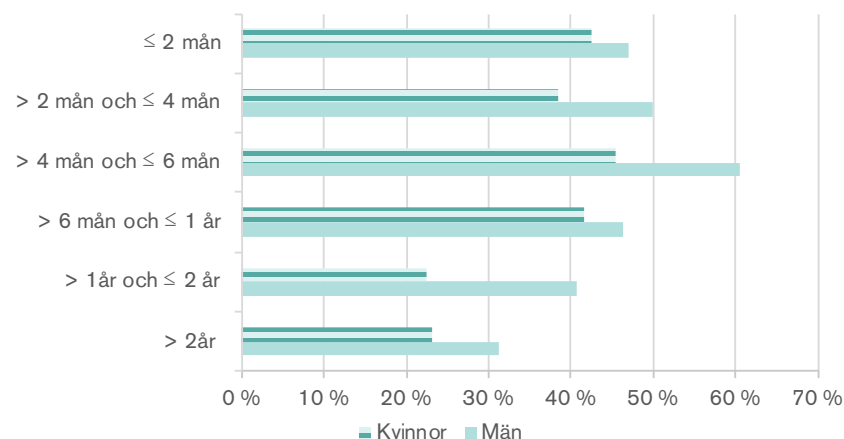
Andelen personer som återfaller har minskat över tid i alla strafftidskategorier, förutom bland dem med en utdömd strafftid på mer än två år och högst fyra år där andelen återfall ökade.

Tabell 7. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga som frigivits från anstalt 2020, efter utdömd strafftid samt förändring jämfört med 2011.

Utdömd strafftid	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
≤ 2 mån	47	-5
> 2 mån och ≤ 4 mån	49	-13
> 4 mån och ≤ 6 mån	59	-4
> 6 mån och ≤ 1 år	46	-0
> 1 år och ≤ 2 år	40	-2
> 2 år och ≤ 4 år	34	+4
> 4 år	22	-4

Totalt frigavs 6 090 personer från anstalt under 2020, och av dessa var 92 procent män. Männerna hade en större andel återfall än kvinnorna sett till samtliga strafftidskategorier.

Figur 6. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga som frigivits från anstalt 2020, efter utdömd strafftid och kön.

Återfall efter grövsta brott i ingångshändelsen

Sett till det grövsta brottet i ingångshändelsen var det stora skillnader i andelen som återföll. Av personer som dömdes för brott mot narkotikastrafflagen hade 34 procent återfallit i brott. Näst största andel återfall fanns i kategorin tillgreppsbrott (stöld, ringa stöld och rån), där 28

procent återföll i brott. Lägst andel återfall återfanns bland personer som blivit dömda för sexualbrott; där uppgick andelen återfall till 9 procent.

En jämförelse mellan 2011 och 2020 visar på små förändringar i de flesta kategorier. De enda kategorier där det skett större förändringar är brott mot staten (t.ex. våld eller hot mot tjänsteman, djurplågeri) och brott mot narkotikastrafflagen. Dessa har minskat med 9 respektive 5 procentenheter.

Tabell 8. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter grövsta brott i ingångshändelsen samt förändring jämfört med 2011.

Grövsta brott i ingångshändelsen	Andel av samtliga	Förändring i procentenheter
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	17	-2
Brott mot frihet, frid, familj och ärekränkning (4, 5 och 7 kap. BrB)	20	+1
Sexualbrott (6 kap. BrB)	9	-1
Tillgreppsbrott (8 kap. BrB)	28	-3
Bedrägeri, förskingring, brott mot borgenärer m.m. (9–11 kap. BrB)	15	-3
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	23	-1
Brott mot allmänheten (13–15 kap. BrB)	13	-0
Brott mot staten (16–22 kap. BrB)	20	-9
Brott mot trafikbrottslagen	18	-3
Brott mot narkotikastrafflagen	34	-5
Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar	19	+2

Brottskategorin med minst andel återfall var för både kvinnorna och männen brott mot allmänheten. För kvinnorna skedde den största minskningen i andel återfall bland dem vars grövsta brott varit brott mot narkotikastrafflagen medan det för männen var bland dem vars grövsta brott varit brott mot staten.

Tabell 9. Andel personer som återfallit i brott inom ett år, av samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter grövsta brott i ingångshändelsen och kön samt förändring jämfört med 2011.

Grövsta brott i ingångshändelsen	Kvinnor, andel återfall	Kvinnor, förändring i procentenheter	Män, andel återfall	Män, förändring i procentenheter
Brott mot person (3–7 kap. BrB)	12	+2	17	-2
Brott mot förmögenhet (8–12 kap. BrB)	17	-0	29	-3
Brott mot allmänheten (13–15 kap. BrB)	6	-1	16	-3
Brott mot staten (16–22 kap. BrB)	15	-4	21	-10
Brott mot trafikbrottslagen	11	-4	19	-3
Brott mot narkotikastrafflagen	27	-5	35	-5
Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar	10	+1	21	+2

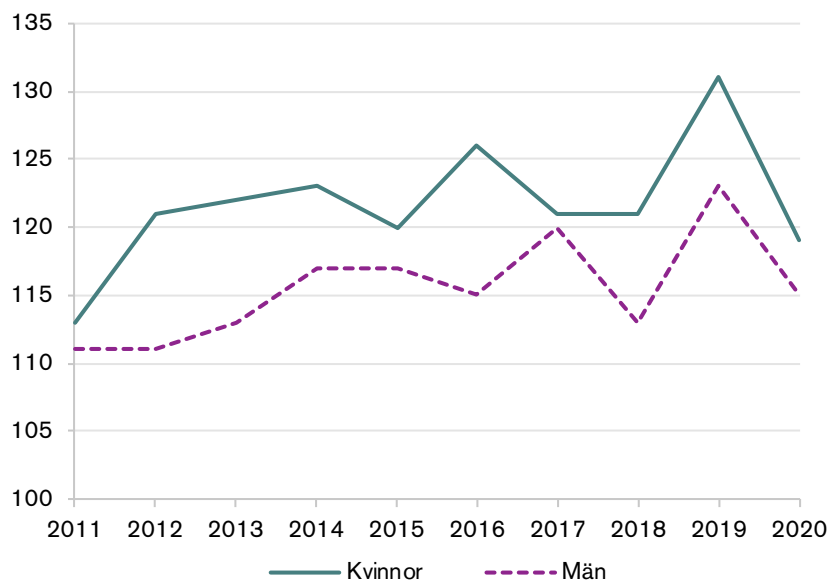
Tid till första återfall

I detta avsnitt mäts mediantiden i dagar från ingångshändelsen 2020 till tidpunkten för det första lagförda återfallsbrottet under uppföljningsperioden. Mediantiden till första återfallshändelse var knappt fyra månader (116 dagar). Mediantiden uppvisar små förändringar över tid. Jämfört med 2011 hade det skett en ökning med 4 dagar.

Tid till första återfall efter kön

Det skiljer fyra dagar i mediantid till första återfall mellan kvinnorna och männen. År 2020 var mediantiden till första återfall i brott 119 dagar för kvinnorna och 115 dagar för männen. Jämfört med 2011 hade mediantiden ökat med 6 dagar för kvinnorna och med 4 dagar för männen.

Figur 7. Mediantid i dagar till första återfall inom ett år, för samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2011–2020, efter kön. Observera att skalan inte börjar på noll.

Tid till första återfall efter ålder

År 2020 var det de yngsta personerna (15–17 år) som hade den längsta mediantiden till första återfall, nämligen fyra och en halv månad (140 dagar). Kortast tid till återfall hade de som var 21–39 år, med en mediantid på tre och en halv månad (112 dagar). Kvinnorna hade kortare tid än männen till återfall i endast en av ålderskategorierna, bland dem som var 15–17 år.

Tabell 10. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter ålder och kön samt förändring sedan 2011.

Ålder	Samtliga, tid till återfall	Samtliga, förändring i dagar	Kvinnor, tid till återfall	Kvinnor, förändring i dagar	Män, tid till återfall	Män, förändring i dagar
15–17 år	140	+8	135	+4	141	+9
18–20 år	118	-1	127	0	117	-1
21–39 år	112	+5	112	+5	112	+5
40–59 år	114	+8	124	+12	111	+7
60 år eller äldre	123	-3	127	+8	123	-5

Tid till första återfall efter antal tidigare belastningar

Det är tydligt att ett högre antal tidigare belastningar samvarierar med kortare tid till första återfall i brott. Personer utan tidigare belastningar hade längst tid till första återfall, nämligen fyra och en halv månad (133 dagar).

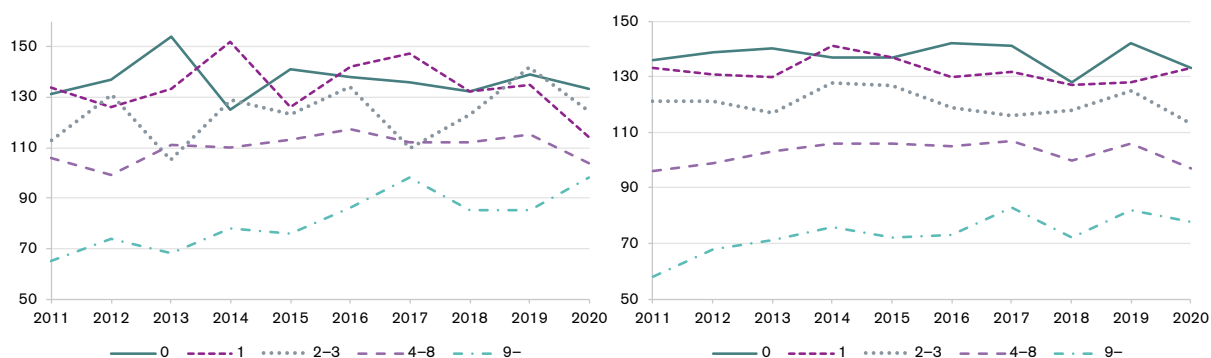
Kortast tid hade personer med nio eller fler tidigare belastningar, nämligen två månader och tre veckor (82 dagar).

Tabell 11. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter antal tidigare belastningar och kön samt förändring sedan 2011.

Antal tidigare belastningar	Samtliga, tid till återfall	Samtliga, förändring i dagar	Kvinnor, tid till återfall	Kvinnor, förändring i dagar	Män, tid till återfall	Män, förändring i dagar
0	133	-2	133	+2	133	-3
1	130	-3	114	-20	133	0
2-3	115	-4	124	+11	113	-8
4-8	97	-1	104	-2	97	+1
9 eller fler	82	+23	98	+33	78	+20

Förändringarna sedan 2011 visar på tydliga ökningar i tid till återfall för både kvinnor och män med 9 eller fler tidigare belastningar. Mediantiden skiljde sig mest åt mellan könen bland de med 9 eller fler tidigare belastningar (20 dagar). Kvinnornas mediantid är längre än männens i alla kategorier förutom bland dem med 1 tidigare belastning.

Figur 8. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2011–2020, efter antal tidigare belastningar och kön (kvinnor i den vänstra figuren, män i den högra). Observera att skalan inte börjar på noll.

Tid till första återfall efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen

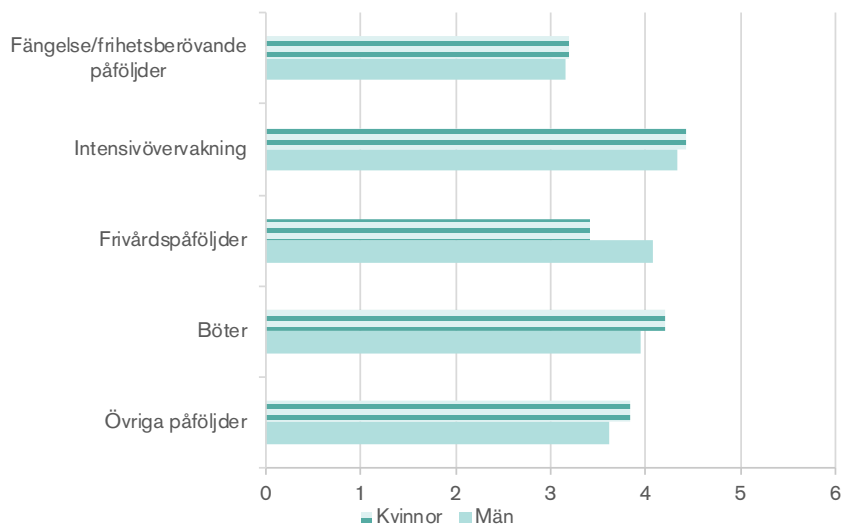
Den kortaste mediantiden till första återfall hade de med fängelse som mest ingripande påföljd. De som hade längst mediantid till första återfall var de i kategorin rättspsykiatrisk vård. I samma kategori har den största minskningen i antalet dagar skett jämfört med 2011 (-48 dagar). Den största ökningen under samma period har skett i kategorin slutna ungdomsvård, där mediantiden har ökat med 37 dagar.

Tabell 12. Mediantid i dagar till första återfall för alla som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter mest ingripande påföljd i ingångshändelsen samt förändring sedan 2011.

Mest ingripande påföljd i ingångshändelsen	Tid till återfall i dagar	Förändring i dagar
Fängelse	96	+17
Sluten ungdomsvård	106	+37
Rättspsykiatrisk vård inklusive rättspsykiatrisk vård med utskrivningsprövning	156	-48
Intensivövervakning	132	-9
Skyddstillsyn med samhällstjänst	115	+4
Skyddstillsyn	111	+8
Villkorlig dom med samhällstjänst	131	0
Böter	121	-2
Villkorlig dom	113	-18
Ungdomsvård	135	+13
Ungdomstjänst	130	-5
Åtalsunderlåtelse	100	+8
Övriga påföljder	125	-6

För både kvinnorna och männen var tiden till första återfall längst när ingångshändelsen var intensivövervakning, nämligen nästan fyra och en halv månad för båda könen (figur 9).

Figur 9. Mediantid i månader till första återfall inom ett år, för samtliga kvinnor respektive män som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter kön och mest ingripande påföljd i ingångshändelsen.

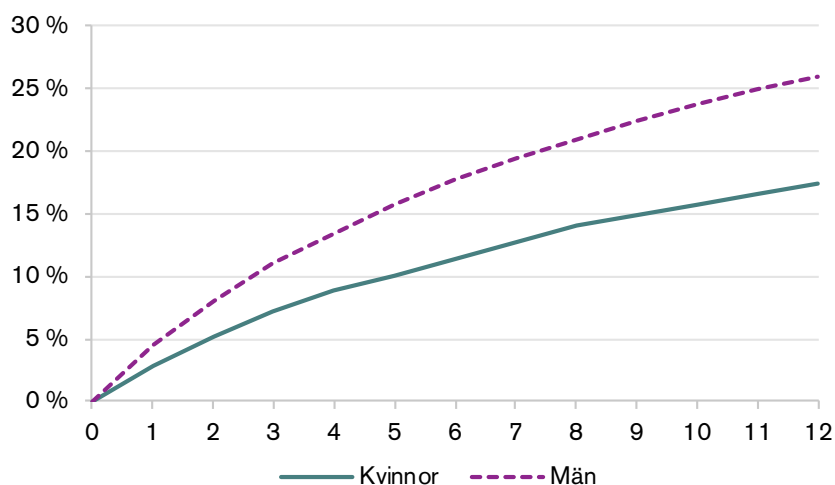

Återfallsrisk över tid

I detta avsnitt används överlevnadsanalys för att mäta återfall för kortare intervaller och för fler tidpunkter samt återfallsintensiteten som mäter antalet återfall per dag.

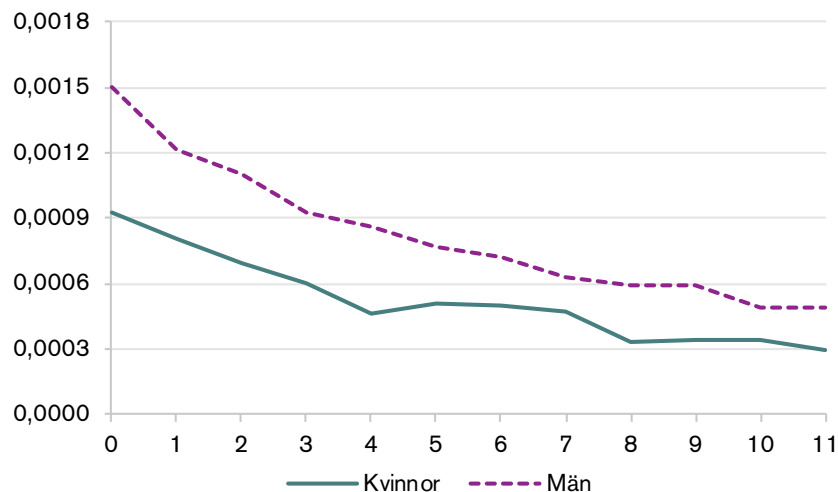
I figur 10 går det att utläsa att andelen som återföll inom en månad är 3 procent för kvinnorna och 4 procent för männen. Efter fyra månader var andelen återfall uppe i 9 procent för kvinnorna och 13 procent för männen. Lutningen på kurvorna är brantast i början av uppföljningsperioden, för att sedan plana ut.

Figur 10. Kumulativa återfallsandelar per månad, för samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter kön.

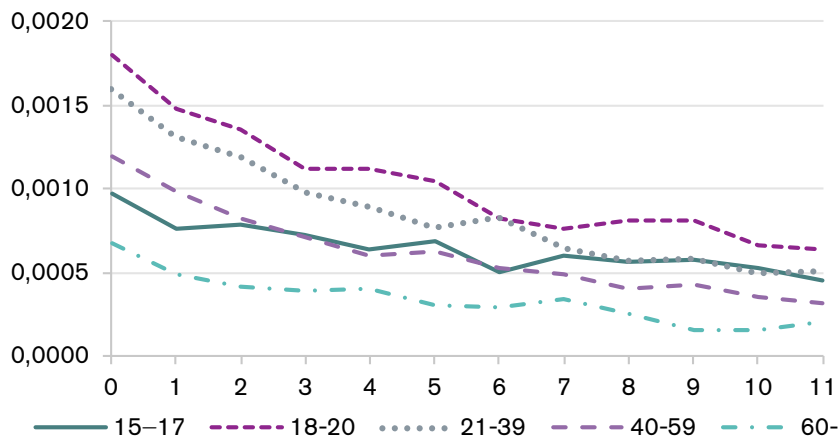
Återfallsintensiteten minskar över tid vilket redovisas i figur 11. För både kvinnorna och männen var risken att återfalla störst i början av uppföljningsperioden, för att sedan avta. Utvecklingen är väldigt lika över året för båda könen.

Figur 11. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter kön.

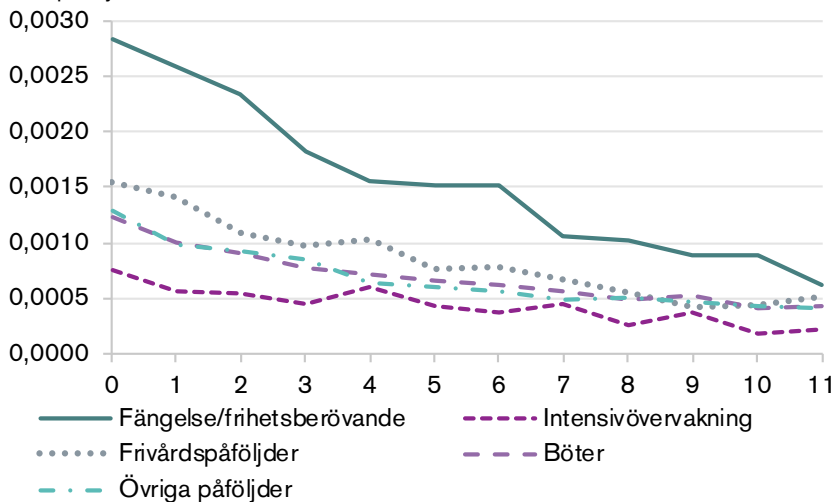
Vid en jämförelse av olika ålderskategorier framgår att efter ungefär sju månader hade spridningen mellan olika åldersgrupper jämnats ut. De äldsta personerna skiljde sig dock från de övriga ålderskategorierna, genom att uppvisa en lägre och mer konstant återfallsintensitet.

Figur 12. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter ålder.

Personer med frihetsberövande påföljder uppvisade den största återfallsintensiteten under uppföljningsperioden. Skillnaderna mot de andra påföljderna var störst i början men avtog med tiden. Intensivövervakning med elektronisk kontroll var den kategori som uppvisade lägst intensitet i början av uppföljningsperioden.

Figur 13. Återfallsintensitet per månad, bland samtliga personer med en ingångshändelse 2020, efter påföljd.

Återfallshändelsen

Antal återfallsbrott

Av alla personer med en ingångshändelse under 2020 återföll 17 925 personer i brott, och endast dessa ingår i avsnittet. Sammantaget stod de för 50 015 återfallsbrott under uppföljningsperioden, vilket gav ett genomsnitt

på 2,8 återfallsbrott per person. Antalet kvinnor som återföll i brott var 2 477, och de lagfördes för 5 812 brott begångna under uppföljningsperioden. De begick således 2,3 återfallsbrott per person. Männerna hade ett högre genomsnitt, och begick 2,9 återfallsbrott per person. Förändringarna över tid, i jämförelse med 2011, är små.

Tabell 13. Antal återfallsbrott, antal personer och antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter kön samt förändring av antal återfallsbrott per person jämfört med 2011.

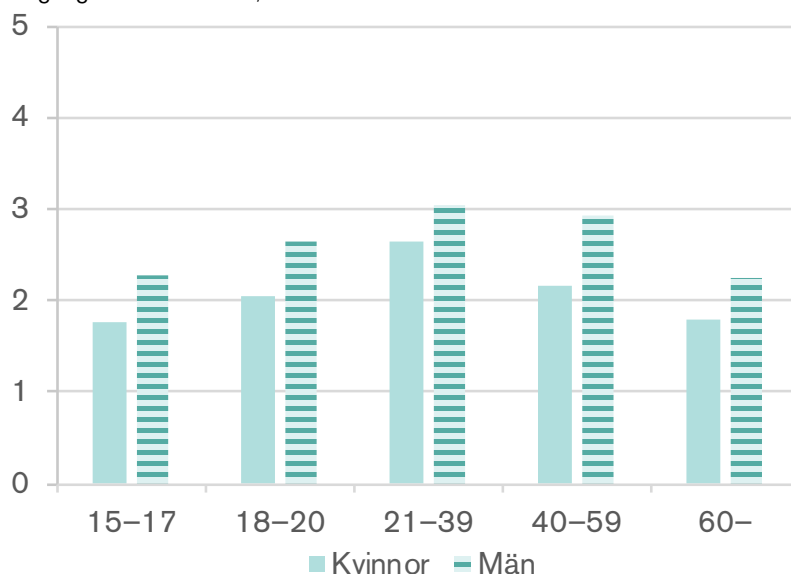
Kön	Antal återfallsbrott	Antal personer	Antal återfallsbrott per person	Förändring i antal brott per person
Totalt	50 015	17 925	2,8	-0,8
Kvinnor	5 812	2 477	2,3	-0,6
Män	44 203	15 448	2,9	-0,8

Antal återfallsbrott efter ålder

Ålderskategorin 21–39 år hade det största genomsnittliga antalet återfallsbrott, medan de som var 60 år eller äldre hade det minsta (3,0 respektive 2,2 återfallsbrott per person). Genomsnittet för kvinnorna i olika ålderskategorier varierade mellan 1,8 och 2,7 återfallsbrott per person. Motsvarande genomsnitt för männen varierade mellan 2,2 och 3,1.

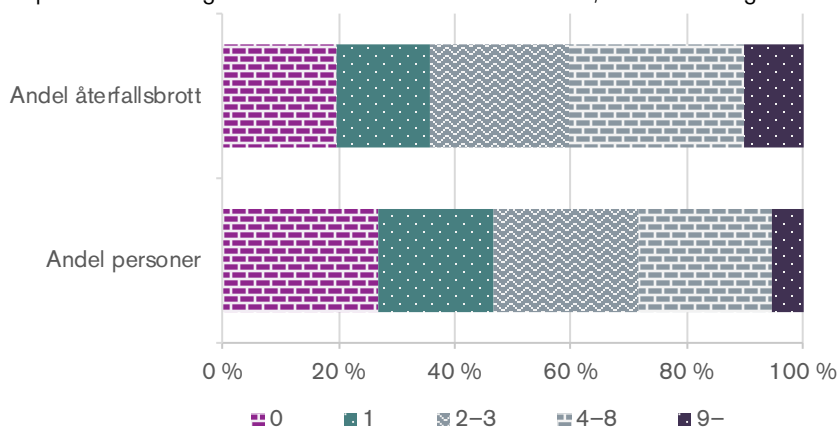
Figur 14. Antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter kön och ålder.

Antal återfallsbrott efter antal tidigare belastningar

Antalet återfallsbrott är inte jämnt fördelat över de personer som återfaller. Personer med 9 eller fler tidigare belastningar utgjorde den till antalet minsta kategorin (968 personer eller 5 %) av dem som återföll i brott, men stod för 10 procent av återfallsbrotten. Mönstret såg likadant ut för kvinnorna som för männen. Skillnaderna över tid var överlag små.

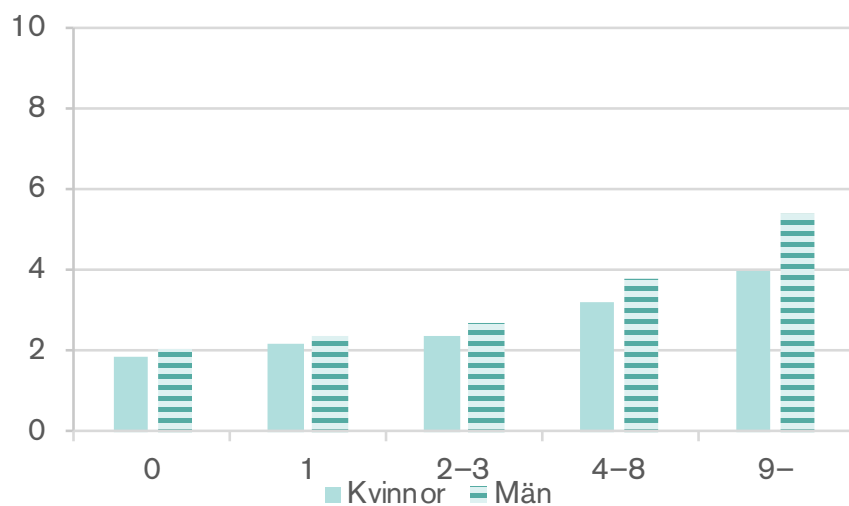
Figur 15. Fördelningen av samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2020 respektive fördelningen av antalet återfallsbrott inom ett år, efter antal tidigare belastningar.

Det genomsnittliga antalet återfallsbrott inom ett år ökar successivt med antalet tidigare belastningar hos personerna. Bland dem som återföll i brott och som saknade tidigare belastning uppgick antalet återfallsbrott till i genomsnitt 2,0 brott per person. Motsvarande antal för dem med 9 eller fler

tidigare belastningar var i genomsnitt 5,2 återfallsbrott per person. Skillnaden mellan könen var mycket större för de med 9 eller fler tidigare belastningar än bland de med färre belastningar.

Figur 16. Antal återfallsbrott per person inom ett år, bland samtliga personer som återfallit efter en ingångshändelse 2020, efter kön och antal tidigare belastningar.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en beskrivning av statistiken över återfall i brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration på Brås webbplats.

Statistikens ändamål

Statistiken över återfall i brott har till primärt syfte att övergripande redogöra för nivån, fördelningen och utvecklingen av antalet och andelen personer som efter en ingångshändelse återfaller i ett nytt lagfört brott. Statistiken beskriver återfall i brott som kommit till rättsväsendets kännedom och lagförts.

Statistiken redovisar återfallsmönstret mot bakgrund av de lagförda personernas kön, ålder och tidigare belastning. Uppgifterna ger en översiktlig bild av vilka grupper av lagöverträdare som löper högre eller lägre risk för återfall. Statistiken redovisar även hur återfallsmönstret ser ut efter olika typer av påföljder och ger i den meningen en grov skattning av utfallet i Kriminalvårdens och andra verkställande myndigheters verksamhet. Statistiken syftar även till att ge en bild av återfallshändelserna.

Statistikens innehåll

Population

Den studerade populationen omfattar samtliga personer som under ett kalenderår frigivits från anstalt, skrivits ut från sluten ungdomsvård, avslutat intensivövervakning eller lagförts för andra påföljder genom lagakraftvunnen dom eller beslut av åklagare. Dessa händelser kallas i statistiken för ingångshändelser. Lagföringsbeslut som omfattar lindrigare brott med enbart penningböter i straffskalan exkluderas, liksom ordningsbotsförelägganden.

Dessutom omfattar populationen endast ingångshändelser som rör personer som var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år.

Folkbokföringsuppgifterna hämtas från Statistiska centralbyrån. Därifrån hämtas också uppgifter om emigration och dödsfall, för korrigeringar av populationen.

Ingångs- och återfallshändelser

Ingångshändelserna kan beräknas och redovisas på två olika sätt i statistiken.

I det ena fallet redovisas personer, och då ingår en och samma person endast en gång i statistiken, oavsett hur många ingångshändelser personen står för. Definitionen används när syftet är att redovisa återfallsstruktur. När en person har flera ingångshändelser under referensåret väljs en av ingångshändelserna ut, vilket görs på tre olika sätt (se punktlistan nedan). En ingångshändelse med en påföljande återfallshändelse väljs före de händelser som inte följs av ett återfall.

- I redovisningen av personer uppdelat på kön, ålder och tidigare belastning används en slumpmässigt vald ingångshändelse från respektive referensår.
- När uppdelningen görs på brottskategori används ingångshändelsen med det grövsta brottet enligt straffskalan.
- När uppdelningen görs på påföljdskategori används ingångshändelsen med den mest ingripande påföljden.

I det andra fallet redovisas ingångshändelser, och då ingår samtliga ingångshändelser även om det rör en och samma person. Definitionen används när syftet är att redovisa återfallsmönstret mot bakgrund av faktorer kopplade till ingångshändelsen, till exempel huvudbrott och huvudpåföljder.

Ingångshändelserna följs upp för återfall i nya lagförda brott, så kallade återfallshändelser. Med återfallshändelse avses i statistiken ett brott som ingår i en lagakraftvunnen dom, ett godkänt strafföreläggande eller en utfärdad åtalsunderlåtelse. För att ett lagfört brott ska inräknas i statistiken som en återfallshändelse måste brottet ha begåtts under uppföljningsperioden och ingå i en lagföring som vunnit laga kraft.

Uppföljningsperioden för återfall i nya lagförda brott är ett år. Perioden startar vid tidpunkten för ingångshändelsen och är således individuell.

För att så många som möjligt av de brott som begåtts under uppföljningsperioden ska komma med i statistiken tillämpas en buffertperiod, under vilken brotten ska hinna resultera i lagakraftvunna domar. Buffertperioden är ett år.

Insamling och bearbetning

Aktualitet och tillförlitlighet

Återfallsstatistiken bygger på en framåtblickande metod som innebär att man följer upp en grupp lagförda personer för återfall i lagfört brott under en

bestämd uppföljningsperiod. Tiden från det att ett brott begås till dess att en dom för brottet vinner laga kraft varierar, så det krävs en relativt lång produktionstid för att uppnå hög tillförlitlighet i statistiken. För att tillgodose de olika behoven av både aktualitet och tillförlitlighet publicerar Brå såväl en preliminär som en slutlig återfallsstatistik.

Kategorisering och beräkningar

Ingångshändelserna och personerna i återfallsstatistiken delas in efter fem variabler: kön, ålder, tidigare belastning, brott samt påföljd i ingångshändelsen. Utöver antal lagföringar omfattar redovisningen av tidigare belastning även den mest ingripande belastningen sett till påföljd, och utöver huvudbrottet och huvudpåföljden kommer brott och påföljd även att redovisas efter det grövsta brottet och den mest ingripande påföljden i ingångshändelserna. Dessa uppgifter redovisas även för återfallshändelsen.

Brottsredovisningen i återfallsstatistiken omfattar samtliga rikstäckande gällande författningar, såväl brott mot balkar som brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar. Ingen särredovisning görs utifrån brottsform, utan fullbordade brott redovisas tillsammans med försök, förberedelse, anstiftan och stämpling till brott, under respektive brott.

Påföljdsredovisningen utgår från den nomenklatur som åklagarna och domstolen tillämpar vid registrering av lagföringsbeslut och domslut. Brå har utvecklat en rangordning av påföljderna efter ingripandegrad som tillämpas för val av huvudpåföljd. Brå har även utvecklat en klassifikation av påföljderna som används vid framställning av statistiken.

I återfallsstatistiken redovisas endast huvudbrott och huvudpåföljd för ingångshändelserna. Med huvudbrott avses det brott av flera i en ingångshändelse som har den strängaste straffskalan och med huvudpåföljd avses den påföljd som är den mest ingripande enligt en bestämd rangordning.

Redovisningen av tidigare belastning avser lagföringar som vunnit laga kraft under en period om fem år före datumet för ingångshändelselagföringen. För att en lagföring ska räknas som en tidigare belastning måste den ha hunnit vinna laga kraft före datumet för ingångshändelsen.

Jämförbarhet över tid

- SCB började framställa statistik över återfall i brott på 1970-talet.
- När Brå tog över statistikansvaret för kriminalstatistiken 1994 redovisades statistik över återfall i brott för perioden 1973–1989.

- Brå utarbetade ett nytt system för framställning av återfallsstatistik 2003. Statistik från det nya systemet publicerades för första gången i publikationen Kriminalstatistik 2003 och avsåg återfallsstatistik för perioden från och med 1991 och framåt.
- År 2009 fick Brå i uppdrag av regeringen att utveckla statistiken över återfall i brott. Utvecklings- och förbättringsarbetet riktade in sig på att förbättra kvalitet avseende såväl relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet som aktualitet och tillgänglighet. Flera förändringar gjordes i den nya statistiken som publicerades för första gången 2012.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1122